

Ses-Göz-Motor (SEM)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ses-Göz-Motor (SEM)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30137>

Özet

Ses-Göz-Motor (SEM) ölçeği, özellikle di? hekimli?i ortamlar?nda çocuklar?n davran??sal uyum ve anksiyete düzeylerini de?erlendirmek amacıyla kullan?lan bir gözlemsel araçtır. Ölçek, çocuklar?n dental prosedürler s?ras?ndaki tepkilerini üç ana kategoride inceler: **Ses** (vokal tepkiler), **Göz** (göz hareketleri ve bak??) ve **Motor** (vücut hareketleri ve direnç). Orijinal olarak yabancı dilde geliştirilen bu ölçek, 2016 yılında Y?ldırım ve arkadaşlar? tarafından Türk çocuklar? üzerinde uyarlama çalışması yapılarak kullan?ma sunulmuştur. Bu uyarlama, çocuklarda di? hekim korkusunun de?erlendirilmesinde Frankl Davran?? Derecelendirme Ölçeği (FS) ile birlikte kar??laştırmalı bir de?erlendirme aracı olarak hizmet etmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ses-Göz-Motor Ölçeği, SEM, Di? Hekimi Korkusu, Çocuk Davran??, Davran?? Yönetimi, Davran?? Derecelendirme Ölçeği, Uyarlama, Klinik De?erlendirme.

Yazarlar

Ceren Y?ldırım, Özlem Mart? Akgün, Güliz Güler Polat, Mustafa Alper Ok, Ceyda Altun, Fatma Ba?ak.

Amaç

SEM ölçeğinin temel amacı, dental tedavi süreçlerinde çocuk hastaların sergilediği i?birli?i seviyesini ve kaygı belirtilerini objektif, hızlı ve standart bir şekilde kaydetmektir. Bu ölçek, klinisyenlerin hastanın tedaviye uyum derecesini belirlemesine ve uygun davran?? yönetim stratejilerini seçmesine yardımcı olur. Ölçek, özellikle çok küçük çocuklarda veya sözel ifade zorlanan hastalarda davran??sal tepkileri doğrudan gözlemlemeye odaklanır.

Türkçe uyarlamasının spesifik amacı ise, Türk kültüründeki çocukların dental korku ve davran??larındaki geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülebilecek, kültürel olarak hassas bir de?erlendirme aracı sağlamaktır. 2016 çalışması, SEM ölçeğinin Frankl Ölçeği gibi yerle?ik araçlarla korelasyonunu inceleyerek etkinliğini kanıtlamayı hedeflemiştir.

Yapı

Ses-Göz-Motor (SEM) ölçeği, bireyin stres veya korku anında ortaya çıkan gözlenebilir **davran??sal tepkilerini** ölçen bir yapıya temel alır. Bu yapı, üç ana bileşenden oluşur ve her bir bileşen, çocuğun kaygısının farklı bir ifade biçimini temsil eder. **Ses** bileşeni, ağlama, inleme veya sözel reddetme gibi vokal tepkileri; **Göz** bileşeni, gözlerin genilemesi, aşırı göz kırpması veya göz teması kurmaktan kaçınma gibi göz hareketlerini ve yüz ifadelerini; ve **Motor** bileşeni

korunmadı?nı? do?rulamak amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) uygulanmas? standart bir prosedürdür. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak varsay?lan Ses, Göz ve Motor alt boyutlar?nı?, Türk çocuklar?nı?n davran??sal tepkileri ba?lam?nda ampirik olarak da ayr??t??nı? ve anlamlı? oldu?unu kan?tlamay? amaçlar. Bu yap?sal uyum, ölçe?in kültürel adaptasyonunun ba?ar?s?nı? teyit eder.

Araç

Test Türü: Davran??sal Gözlem ve Derecelendirme Ölçe?i (Uyarlama)

Format: Klinisyen veya e?itimli gözlemci taraf?ndan dental tedavi s?ras?nda veya öncesinde uygulanan davran??sal gözlemsel derecelendirme. Ölçek, genellikle 3 temel gözlem alan?na dayalı? **ordinal** (s?ral?) bir puanlama sistemi kullan?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama versiyonu), Orijinal dili muhtemelen İngilizce.

Popülasyon Grubu: Çocuklar (Dental kayg? ve uyum düzeylerinin de?erlendirilmesi gereken hastalar).

Ya? Grubu: Okul öncesi ve okul ça?? çocuklar? (Referans çal??man?n ba?lam?nda 4-12 ya? grubu tipiktir).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye'deki çocuk di? hekimli?i kliniklerine ba?vuran, dental tedaviye ihtiyac? olan ve davran??sal yönetim gereksinimi bulunan çocuklar üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Gözlemci, çocu?un dental i?lem s?ras?ndaki veya öncesindeki tepkilerini belirlenen kriterlere göre kaydeder ve puanlar. Puanlar, tam uyumdan (dü?ük puan) ?iddetli dirence ve i?birli?i reddine (yüksek puan) kadar de?i?en bir spektrumda yer al?r.

Anahtar Kelimeler

Dental Anksiyete, Çocuk Di? Hekimli?i, Gözlemsel Ölçek, Davran?? Yönetimi, Frankl Ölçe?i, Psikometri, Uyarlama.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Özlem Mart? Akgün (ozlemmartiakgun@gmail.com)

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar Özlem Mart? Akgün olarak belirtilmi?tir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Ses-Göz-Motor (SEM) ölçeği, 2016 yılında Türkiye'de Yıldırım ve arkadaşları tarafından adapte edilmiştir. Ölçeğin kullanımı ve izinleri, orijinal geliştiricisine ve uyarlama çalışması yapan yürüten sorumlu yazara (Özlem Martı Akgün) danışılmalıdır.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [ses-goz-motor-sem-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yıldırım, C., Akgün, Ö. M., Polat, G. G., Ok, M. A., Altun, C., & Başak, F. (2016). Assessment of dental fear in Turkish children with the Frankl Behavior Rating Scale (FS) and the Sound-Eye-Motor (SEM) scale. *Gulhane Medical Journal*, 58(3), 272-276. doi: 10.5455/Gulhane. 180391.

Araştırmanın ULAKBİM bağlantısı: [uvt.ulakbim.gov.tr](#)

Ses-Göz-Motor (SEM) Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Orijinal kaynak içerikte Ses-Göz-Motor (SEM) Ölçeği maddeleri veya derecelendirme kriterleri doğrudan alınmamıştır. SEM ölçeği, gözlemlenen tepkilerin şiddetine göre klinisyen tarafından puanlanan davranışsal kategorilere (Ses, Göz, Motor) dayalı bir puanlama yöntemi kullanılır.